

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Αθήνα, 3 Ιουνίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, κ. Μιχάλη Χρυσοχοϊδη.

Θέμα: Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Πιστοποίηση Κρατουμένων» 24 εκατ. ευρώ υπό τη σκιά σοβαρών ερωτημάτων νομιμότητας και κακοδιαχείρισης.

Κύριε Υπουργέ,

Η εκπαίδευση, η επαγγελματική κατάρτιση και η ουσιαστική προετοιμασία των κρατουμένων για κοινωνική και επαγγελματική επανένταξη αποτελούν κρίσιμους πυλώνες μιας σύγχρονης, αποτελεσματικής και ανθρωποκεντρικής σωφρονιστικής πολιτικής.

Η αξιοποίηση δημόσιων και ευρωπαϊκών πόρων για τον σκοπό αυτό, οφείλει να διέπεται από απόλυτη διαφάνεια, νομιμότητα, ορθολογικό σχεδιασμό και μετρήσιμο κοινωνικό αποτέλεσμα.

Ωστόσο, σοβαρά ερωτήματα εγείρονται αναφορικά με το πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Πιστοποίηση Κρατουμένων», συνολικού προϋπολογισμού περίπου 24 εκατ. ευρώ, που αφορούσε δράσεις συμβουλευτικής, επαγγελματικής κατάρτισης, πιστοποίησης γνώσεων και δεξιοτήτων, καθώς και προμήθειας εξοπλισμού και διαμόρφωσης εκπαιδευτικών υποδομών σε σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας.

Το 2022 η Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής (ΓΓΑΠ) προκήρυξε διεθνή διαγωνισμό ύψους 24 εκατ. ευρώ για το έργο «Εκπαίδευση και Πιστοποίηση Κρατουμένων», το οποίο συγχρηματοδοτείται από ευρωπαϊκούς πόρους. Το έργο αφορούσε έως 7.500 κρατούμενους σε 35 καταστήματα κράτησης και περιλάμβανε δράσεις συμβουλευτικής, επαγγελματικής κατάρτισης, πιστοποίησης δεξιοτήτων, καθώς και προμήθεια εξοπλισμού και δημιουργία εκπαιδευτικών αιθουσών.

Από την έναρξη του διαγωνισμού διατυπώθηκαν σοβαρές ενστάσεις σχετικά με τον σχεδιασμό και τη σκοπιμότητα του έργου. Υπήρξαν καταγγελίες ότι οι προθεσμίες του διαγωνισμού ήταν εξαιρετικά περιορισμένες για το εύρος και την πολυπλοκότητα του αντικειμένου.

Παράλληλα, αναδείχθηκε έντονη αναντιστοιχία μεταξύ των προβλεπόμενων ωφελουμένων και της πραγματικής εικόνας των φυλακών. Σύμφωνα με δημοσιεύσεις το έργο σχεδιάστηκε με πρόβλεψη για συμμετοχή χιλιάδων κρατουμένων, περιλαμβανομένων ανηλίκων και νεαρών ενηλίκων, με διακηρυγμένο στόχο τη βελτίωση των δυνατοτήτων κοινωνικής επανένταξής τους.

Ωστόσο, προκύπτουν σοβαρά ζητήματα τόσο ως προς τον αρχικό σχεδιασμό και τη δομή του έργου όσο και ως προς τη νομιμότητα και την πορεία υλοποίησής του.

Η διακήρυξη προέβλεπε συμμετοχή έως 2.000 ανηλίκων κρατουμένων, τη στιγμή που τα επίσημα στοιχεία της ίδιας της ΓΓΑΠ κατέγραφαν μόλις 30 διαθέσιμες θέσεις ανηλίκων και 295 νεαρών ενηλίκων. Επίσης, το πρόγραμμα εμφανιζόταν να απευθύνεται σε πληθυσμούς με ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά αναλφαβητισμού ή ανεπαρκούς γνώσης της ελληνικής γλώσσας, χωρίς να προκύπτει επαρκής μελέτη αναγκών ή προσαρμογή του εκπαιδευτικού αντικειμένου. Μάλιστα οι ελεγκτές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής φέρεται να διαπίστωσαν ότι αρκετοί συμμετέχοντες αντιμετώπισαν γλωσσικά εμπόδια, καθώς ορισμένοι κρατούμενοι δεν μιλούσαν τη γλώσσα που χρησιμοποιήθηκε στην εκπαίδευση, με αποτέλεσμα να ελαχιστοποιείται η κατανόηση και η επικοινωνιακή συμμετοχή τους.

Ειδικότερα, έχουν ανακύψει σοβαρά ερωτήματα αναφορικά με το γεγονός ότι διαφορετικά και αυτοτελή αντικείμενα (συμβουλευτική, κατάρτιση, πιστοποίηση, προμήθεια εξοπλισμού, διαμόρφωση εκπαιδευτικών αιθουσών) εντάχθηκαν σε ενιαίο διαγωνιστικό αντικείμενο, χωρίς να καθίσταται σαφές εάν η επιλογή αυτή εξυπηρετούσε λειτουργικές ανάγκες ή εάν περιόριζε τον ανταγωνισμό και τη διαφάνεια της διαδικασίας.

Παράλληλα, έχει αναδειχθεί σοβαρό ζήτημα αναφορικά με τη μεταβολή βασικών όρων της σύμβασης κατά την υλοποίησή της, ιδίως ως προς τη δυνατότητα εξ αποστάσεως ή ασύγχρονης κατάρτισης, γεγονός που εγείρει κρίσιμα ερωτήματα ως προς τη νομιμότητα της σχετικής τροποποίησης, τη συμβατότητά της με τον αρχικό διαγωνιστικό σχεδιασμό και την ανάγκη ή μη νέου προσυμβατικού ελέγχου.

Η σύμβαση εγκρίθηκε αρχικά από το Ελεγκτικό Συνέδριο τον Δεκέμβριο του 2022. Ωστόσο, στη σύμβαση που τελικώς υπογράφηκε τον Φεβρουάριο του 2023 προστέθηκε κρίσιμος όρος που επέτρεπε την εξ αποστάσεως κατάρτιση

(τηλεκατάρτιση), παρότι η αρχική διακήρυξη και το σχέδιο που είχε εγκριθεί από το Ελεγκτικό Συνέδριο προέβλεπαν αποκλειστικά δια ζώσης εκπαίδευση ("face to face").

Η προσθήκη αυτή δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχη μείωση του οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης, παρά το γεγονός ότι η τηλεκατάρτιση συνεπάγεται σαφώς χαμηλότερο κόστος υλοποίησης. Παράλληλα, η τροποποιημένη σύμβαση δεν επανυποβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο για νέο προσυμβατικό έλεγχο.

Το 2025 το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη υπέβαλε ερώτημα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ) σχετικά με τη νομιμότητα της τροποποίησης. Με γνωμοδότησή του το ΝΣΚ έκρινε ότι η προσθήκη της δυνατότητας τηλεκατάρτισης συνιστούσε ουσιώδη μεταβολή της σύμβασης, η οποία αλλοίωνε τους όρους του διαγωνισμού και ενδεχομένως θα επέτρεπε τη συμμετοχή περισσότερων οικονομικών φορέων εάν είχε προβλεφθεί εξαρχής.

Το ΝΣΚ έκρινε επίσης ότι η αλλαγή αυτή μεταβάλλει την οικονομική ισορροπία υπέρ του αναδόχου, καθώς παρέχεται η δυνατότητα υλοποίησης του έργου με χαμηλότερο κόστος αλλά με το ίδιο τίμημα. Για τον λόγο αυτό γνωμοδότησε ότι η σύμβαση πάσχει από απόλυτη ακυρότητα στο σύνολό της και ότι οποιαδήποτε πληρωμή προς τον ανάδοχο είναι μη νόμιμη.

Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με δημοσίευμα, το έργο είχε ήδη ολοκληρωθεί, είχε παραληφθεί χωρίς παρατηρήσεις από την αρμόδια επιτροπή και είχαν κινηθεί διαδικασίες πληρωμής.

Επιπλέον, έχει δημοσιοποιηθεί ότι σοβαρός προβληματισμός ανακύπτει ως προς την ίδια τη βάση σχεδιασμού του έργου. Ειδικότερα, δεν προκύπτει με σαφήνεια εάν προηγήθηκε τεκμηριωμένη αποτύπωση των πραγματικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αναγκών του σωφρονιστικού πληθυσμού, ούτε εάν κατά την επιλογή των ειδικοτήτων λήφθηκαν υπόψη κρίσιμα δεδομένα, όπως τα επίπεδα αλφαριθμητισμού, η γλωσσική επάρκεια, η σύνθεση του πληθυσμού των κρατουμένων και οι πραγματικές δυνατότητες επαγγελματικής επανένταξης μετά την αποφυλάκιση.

Ιδιαίτερη ανησυχία προκαλούν επίσης αναφορές περί σοβαρών αποκλίσεων μεταξύ του προβλεπόμενου φυσικού αντικειμένου και της πραγματικής υλοποίησης του έργου, ζητήματα που συνδέονται με τη συμμετοχή ωφελουμένων, την ολοκλήρωση των απαιτούμενων ωρών κατάρτισης, την παρακολούθηση του έργου, τις διαδικασίες ελέγχου και την αποτελεσματικότητα της πιστοποίησης.

Φέρεται σύμφωνα με δημοσιεύματα ότι, σοβαρά ζητήματα προέκυψαν και από έλεγχο ευρωπαϊκού κλιμακίου και του OLAF, οι οποίοι διαπίστωσαν σημαντικές

αδυναμίες και ενδείξεις κακής διαχείρισης. Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά ευρήματα σημαντικό ποσοστό των κρατουμένων δεν μιλούσε επαρκώς ελληνικά, πολλοί συμμετέχοντες δεν ολοκλήρωσαν τις απαιτούμενες ώρες κατάρτισης, σε αρκετές περιπτώσεις δεν υπήρχαν υπογραφές παρουσίας των καταρτιζομένων παρά μόνον του εκπαιδευτή, διαπιστώθηκαν αποκλίσεις μεταξύ φυσικού αντικειμένου και συμβατικών υποχρεώσεων, εκφράστηκαν ενδείξεις αυξημένου κινδύνου χειραγώγησης και απάτης, εξετάστηκε ακόμη και η απόσυρση του έργου από τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ταυτόχρονα, τέθηκαν σοβαρά ερωτήματα για την καταλληλότητα ορισμένων ειδικοτήτων κατάρτισης, όπως του σερβιτόρου, δεδομένου ότι για μεγάλο μέρος των κρατουμένων υφίστανται νομικά κωλύματα άσκησης του συγκεκριμένου επαγγέλματος λόγω ποινικού μητρώου.

Επιπλέον, καταγράφηκαν καταγγελίες ότι οι εκπαιδευτικές υποδομές που δημιουργήθηκαν δεσμεύουν πολύτιμους χώρους μέσα στις φυλακές, χωρίς να είναι σαφές εάν αξιοποιούνται σήμερα για ουσιαστικές εκπαιδευτικές ανάγκες των κρατουμένων.

Εξίσου κρίσιμο είναι το οικονομικό σκέλος του έργου, καθώς γεννώνται ερωτήματα ως προς το εάν πραγματοποιήθηκαν πληρωμές, προκαταβολές, τιμολογήσεις ή παραλαβές παραδοτέων, καθώς και ως προς την τύχη των εγγυητικών επιστολών, του εξοπλισμού και των εκπαιδευτικών υποδομών που συνδέονται με το έργο.

Τυχόν πλημμελής διαχείριση ενός τόσο σημαντικού έργου, που αφορά ευάλωτο πληθυσμό και αξιοποιεί σημαντικό ύψους δημόσιους ή συγχρηματοδοτούμενους πόρους, δεν συνιστά απλώς διοικητική αστοχία, αλλά σοβαρό θεσμικό ζήτημα λογοδοσίας, χρηστής διοίκησης και αξιοπιστίας της σωφρονιστικής πολιτικής της χώρας.

Επειδή η κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων αποτελεί κρίσιμο πυλώνα του σωφρονιστικού συστήματος και δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται προσχηματικά,

Επειδή η υπόθεση εγείρει σοβαρά ζητήματα νομιμότητας, διαφάνειας, χρηστής διαχείρισης δημόσιων και ευρωπαϊκών πόρων, αλλά και ουσιαστικής προστασίας του δικαιώματος των κρατουμένων στην εκπαίδευση και την κοινωνική επανένταξη,

Επειδή προκύπτουν σοβαρά ερωτήματα ως προς τον σχεδιασμό, τη συμβατική νομιμότητα, την οικονομική διαχείριση και την ουσιαστική αποτελεσματικότητα του συγκεκριμένου έργου,

Επειδή τυχόν πλημμελής υλοποίηση ή μη νόμιμη διαχείριση ενδέχεται να επιφέρει δημοσιονομικές επιβαρύνσεις ή απώλεια κοινοτικών πόρων εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος,

Ερωτάται ο αρμόδιος κ. Υπουργός:

1. Ποια είναι η σημερινή εξέλιξη του προγράμματος «Εκπαίδευση και Πιστοποίηση Κρατουμένων», μετά την απόφαση του ΝΣΚ;
2. Ποια συγκεκριμένη μελέτη εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αναγκών των κρατουμένων προηγήθηκε του σχεδιασμού του έργου και με ποια κριτήρια επιλέχθηκαν τα αντικείμενα κατάρτισης και οι επιμέρους ειδικότητες;
3. Πώς τεκμηριώθηκε ο προβλεπόμενος αριθμός ωφελούμενων και κατά πόσον ελήφθησαν υπόψη τα πραγματικά δημογραφικά, γλωσσικά και εκπαιδευτικά χαρακτηριστικά του σωφρονιστικού πληθυσμού;
4. Για ποιο λόγο επελέγη η ενιαία ανάθεση διαφορετικών και αυτοτελών αντικειμένων του έργου, αντί της διακριτής προκήρυξής τους;
5. Για ποιο λόγο μεταβλήθηκαν βασικοί όροι της σύμβασης ως προς τον τρόπο υλοποίησης της κατάρτισης, ποιος εισηγήθηκε και ποιος έλαβε την απόφαση (πολιτική ή διοικητική) να μεταβληθεί ο πυρήνας του έργου από υποχρεωτική δια ζώσης κατάρτιση σε μικτό ή εξ αποστάσεως μοντέλο χωρίς νέες διαδικασίες;
6. Για ποιο λόγο δεν ακολουθήθηκε, εφόσον απαιτείτο, νέα διαδικασία προσυμβατικού ελέγχου ή άλλης θεσμικής επικύρωσης της τροποποιημένης σύμβασης;
7. Πόσοι κρατούμενοι συμμετείχαν πραγματικά στο πρόγραμμα, πόσοι ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κατάρτιση και πόσοι έλαβαν πιστοποίηση, ανά κατάσταση κράτησης και κατηγορία προγράμματος;
8. Ποιες πληρωμές, προκαταβολές, τιμολογήσεις ή οικονομικές δεσμεύσεις έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα στο πλαίσιο του έργου;
9. Κατατέθηκαν εγγυητικές επιστολές από τον ανάδοχο ή και τους συνεργαζόμενους φορείς και ποια είναι η σημερινή κατάστασή τους;
10. Ποιοι διοικητικοί, επιτόπιοι ή άλλοι έλεγχοι διενεργήθηκαν από την αναθέτουσα αρχή, τη διαχειριστική αρχή ή άλλους αρμόδιους φορείς κατά την πορεία υλοποίησης του έργου και ποια ήταν τα ευρήματά τους;
11. Ποια είναι η κατάσταση του εξοπλισμού και των εκπαιδευτικών υποδομών που συνδέονται με το έργο και αξιοποιούνται σήμερα για τις ανάγκες των καταστημάτων κράτησης;

12. Ποια παραδοτέα είχε προσκομίσει ο ανάδοχος μέχρι την ακύρωση της σύμβασης από το ΝΣΚ; Προβλέπεται διαδικασία επιστροφής τους και εάν ναι, μέχρι πότε;
13. Υφίσταται ζήτημα οικονομικής διόρθωσης, απένταξης, επιστροφής πόρων ή άλλης οικονομικής επιβάρυνσης του Ελληνικού Δημοσίου σε σχέση με το έργο;
14. Προβλέπεται διαδικασία επιστροφής τυχόν καταβληθέντων ποσών και εάν ναι, μέχρι πότε;
15. Διενεργήθηκαν έλεγχοι από την οικεία Διαχειριστική Αρχή του προγράμματος ή την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου και ποια τα αποτελέσματα;
16. Ποιές Αρχές έχετε ενημερώσει, σχετικά με το ανακύψαν ζήτημα;

Οι ερωτώντες Βουλευτές,

Μουλικιώτης Γεώργιος

Μπιάγκης Δημήτριος

Τσίμαρης Ιωάννης

Γερουλάνος Παύλος

Μάντζος Δημήτριος

Χρηστίδης Παύλος

Αχμέτ Ιλχάν

Βατσινά Ελένη

Γιαννακοπούλου Κωνσταντίνα (Νάντια)

Γιαννακούρας Ευάγγελος

Γρηγοράκου Παναγιώτα (Νάγια)

Θρασκιά Ουρανία (Ράνια)

Καζάνη Αικατερίνη

Κατρίνης Μιχάλης

Κουκουλόπουλος Παρασκευάς (Πάρις)

Λιακούλη Ευαγγελία

Μιχαηλίδης Σταύρος

Νικητιάδης Γεώργιος

Νικολαΐδης Αναστάσιος

Πάνας Απόστολος

Παπανδρέου Γεώργιος

Παππίας Πέτρος

Παραστατίδης Στέφανος

Παρασύρης Φραγκίσκος

Πουλάς Ανδρέας

Σπυριδάκη Αικατερίνη

Σταρακά Χριστίνα

Χνάρης Εμμανουήλ

Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ